

מסורת הש"ס

- (א) [לקמן כט: ז. נח.];
- (ב) [לקמן יט: א. א] לקמן כב:
- (ג) כ. ערות פ"ה מ"ה;
- (ד) [לקמן כה: א.] [על ח:];
- לקמן כד. כ. כה. (ו) לקמן
- עט: קע"ג. (ז) כ"ה בדפוס,
- (ח) רש"ל מ"ח.

גליון הש"ס

גמ' א"ל אב"י לרב יוסף
הא דר"י דשמואל היא.
עירובין דף ז ע"א ד' פה
ע"א כמות ד' י ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ר מאיר קמית
לא הו"ק קמינא ר' מאיר
ו' רובן גמולא:
(ב) רש"י ד"ה עשה ו' ו'
מתני' היא. "ב' דף ז
ע"א: (א) ד"ה ר' מאיר
ו' ספיקין דף יט ע"א
דלמא מנא טומיה דרב
פסא ומימי: (ד) תוס'
ד"ה וה"ו ו' ומ' נכרת
חוללת: (ה) ד"ה משום ו'
בטיל מות יצמין יא מת
איך דרש' כ"ל להגיה:

מוסף רש"י

מאמר קונה קנין גמור.
לעשות ארוסה גמורה
(לקמן נח: ושניה. אשמו
של שני (לקמן טו:). הרי
אלו חולצות ולא
מתייבמות. מפרש טעמא
בגמרא משום זיקה, דכיון
דמרוויחו זיקתן להאי
ולסאי, קמא דמיכס פגע
באחות זיקתו דהו'
כאשמו (לקמן כו:). מתני'
בתי משני אחין נפלו
(לקמן כו:). ר"ג אומר.
אין זיקתה אפסרת את זו,
דל"ג סובר אין זיקה,
לומר לא אלימה זיקה,
הלך אתם מראנה
מראנה. ותמיש גדולה,
ואם לאו תמתין קטנה
אלו, עד שתגדיל. ויהיו
נשואים גמורין. ותצא
הלזו משום אחות
אשה. אכל מיתוך לגדולה
לא. דפסל את הקטנה עליו
משום אחות מלטה (לקמן
סס).

ביצד פרק שני יבמות

יח.

עין משפט
גר מצוה

ד א טוש"ע א"ע סימן
קעג סוף יב:

תוספות ישנים

ל"בא משיע ליה יבמתו
שמתה כ"י אע"ג דלפניו
מנאי ביה מ"מ מימי שפיר
דהלכה ק' משום דהו'
מחלוקת ואח"כ פסג' א"י
מימי מהכא דלפניו לאמר
ובתה לא פקעה ליה זיקה
דכ"ה לא איירי מתאי כלל:
ואי אמרת יש זיקה הוה
זרת אשת אחיו שלל היה
בעלזמו בויקה. וא"ת ומאי
קא מימי הלא דעי' דאכ"ה
מנאי דסביר אין זיקה. וי"ל
דהכי פריך אכ"כ דלפני
למי' יש זיקה לאמר מתה
פקעה לה זיקה שפיר
דלמאי דף אפי' למ"ד יש
זיקה. אלא כיון דאמרת
דמינה לא פקעה לה זיקה
ואין לנו לחלק בין מתה היא
למת הוא הוה שזיקה
מוקף כ"כ דמינה לא
פקעה לה: לאפוקי מב"ש.
וא"ת למה לי הא דיעוין
בד"ש בתקום ב"ה אינה
משנה וי"ל דאסתריך
לאפוקי משום דאכ"ה סביר
כאחיה ברימא (לקמן נא:)
וא"ת לקמן נמי אמרין
לאפוקי מב"ש וי"ל דלא לזו
הכא מבטלה טעמא דעדי
בה מאמר ולא הוה אמנה
ה"ה דלע"ג דלא עבד בה
מאמר: אדמייבם חד מיית
איך וקא מבטלה מות
זיקתן. וא"ת ולחלק ברישא
והדר לייבם דאי לא מיית
איך לייבם דאי מיית לחלוץ
האי וי"ל דגורין דלמא
מייבם ברישא:

והאי דקתני מאמר לאפוקי מב"ש. תימה דמה לרזי למינה בשני
מקומות לאפוקי מב"ש דלקמן צ"ב ד' אחין (דף ז.) גזי ג'
אחים שנים מהן נשואים שתי אחיות כו' קתני נמי עשה בה מאמר
ומת (י) חוללת ולא מתייבמת וקאמר רב אשי בגמ' דה"ה אע"ג דלא
עשה בה מאמר דיש זיקה והא

דקתני מאמר לאפוקי מב"ש וי"ל
דאי לאו משנה יתירה הוה דייקתן
ממני כפשטה דמשמע דוקא עשה
בה מאמר ורב דלמך אין זיקה סבר
דמסבירא ה"ה דיש זיקה ואי לאו
משנה יתירה הוה אמר' דנקט עשה
בה מאמר לאפוקי מב"ש:

הא מני ר"מ. דקתני צסיפא דברי
ר"מ לעיל דפרין ממתי' ה"מ
לשניי נמי הא מני רבי מאיר
אלא דניחא ליה לתרוצי סממא
דמתני' כותמיה:

הני מתרי בתי קאתיין. הלשון
מגומגם דמשמע דלפסך
להס להיות מזיב אחד ולא ה"ל
למימר טפי אלא ואי אין זיקה האי
לייבם חדא כו':

משום דקסבר אסור לבטל
מצות יבמין. הא דלא
כר"ע דלרבי עקיבא כי חלק נמי
בטיל מצות יבמין (ס) (מ) (מדאידך)
דדריש בפרק החולץ (לקמן מד. ושם)
בית חלוץ הכתוב קראו ביתו
ומדאורייתא אחות חלוצה היא
כאחות אשה:

דלמא אדמייבם חד מיית איך
כו'. וא"ת הא רבנן
למינה לא חשו דלית להו שמתקנין לו
אשה אחרת שמא תמות אשתו (יומא)
ג. ור"מ גופיה לא חייש לשמא יבקע
הגוד ולא לשמא ימות בפרק כל הטע
(גיטין דף קכ. ושם) וי"ל דלא לתר דוקא
לא חייש אכל הכא פעמים שמאחר
זמן גדול מלחלוץ ומלייבם אחר חצרו
ובזמן מרובה חיישין שמא ימות לכ"ע
ואע"ג דלרבי מדמה שמא מת לשמא
ימות ולשמא מת לא חייש ר"מ אפי'
לזמן מרובה דתנן (שם) בת ישראל
הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת
הים אוכלת בתרומה בחוקת שהוא
קיים ושמתין אחיא כלזיי דמשמע
דקבלה מיניה אפי' לא מדמי להו
לגמרי אלא שמא ימות לאלתר לשמא
מת לזמן מרובה דעד דלא לגמרי
מדמי דהא לר' יהודה דחייש לשמא
ימות לאלתר אי הוה חייש נמי
לשמא מת לאלתר אי"כ אשם כהן
שיצא בעלה מפתח ביתו לא תאכל
בתרומה אלא כשרואה בעלה בפניה
חי וא"ת וליחלוץ חד והדר לייבם איך

באחוסה אין. דלפי' כנוסה שמתה מותר באחוסה: עשה בה מאמר.
מתני' היא (ב) מהלך חללה. נכרית: יבומי לא מייבמה. דהו"ה זרת
ערוה בזיקה שכשנפלה לפני אחיו קודם מותו וזוקקה לו נעשית זרה
לאשתו בזיקה והו"ה השתא הך נכרית לגביה זרת ערוה בשביל זיקה
שהיתה לאחין זה: מדצ"ש. צ"ב ד'

אחין (לקמן ד' כט.) צ"ש אומרים אשתו
עמו והלו תאלא משום אחות אשה כו':
קנין גמור. ומיהו זרת ערוה ומיפטור
חף מן החליצה קמ"ל: עד שגודלו לו
אח ומת. אומו שני ולו אשה אחרת
ונפלו שמינה לפני הגודל: בזיקה.
שזוקקה לשני לפני מותו ונעשית זרה
לאשתו: ר"מ היא. ר"מ קאמר לה

להך ברימא צפירקין (א) דלמך תניא
כוותיה דרב אלא ומימי לה להך
מתנימא וקתני סיפא דברי ר"מ:
ומה הנשואין שפי האחיות. ונפלו
שתינה יחד לפני האחין: ולא
מתייבמות. משום דמרוויחו זיקתו
ליה להאי ומרוויחו זיקתו ליה להאי
ואי נסיב חד חדא (ק) פגע באחות
זקוקתו: מסרי צפי. משני אחין
נפלו: לעולם אין זיקה. והא דקאמר
לא מתייבמות משום דאסור לבטל
מצות יבמין ואי אמרת לייבם האי חדא
דלמא מיית איך אח ולא מייבם
לאיך ונפקא מהאי משום אחות אשה
מחליצה ומייבום הלכך אמרין ליה
לקמא חלוץ דאי נמי מיית איך דר
האי חלוץ וחלוץ לה ומדינא לבתר
חליצה דקמא מני איך לייבומי דהשתא
מיקיימא מצות יבמין צמרוויחו
אלא גזירה דלמא אחי לייבומי
צרישא: ואי אין זיקה. דלית ליה
איסור זיקה מיבעטל מצות יבמין ולא
איכנס לן דמחן דלית ליה איסור זיקה
לא חייש נמי לבטול מצות יבמין: דהא
ר"ג דשמעיון ליה אין זיקה. צ"ב ר"ג
(לקמן דף נב.) שמעיון ליה נמי דלמך
מותר לבטל מצות יבמין בפרק צ"ש
דקסבר (י) אסור לבטל מצות יבמין דדלמא
אדמייבם חד מיית איך וקא במלת מצות
יבמין ואי אין זיקה תיבטל דהא ר"ג אומר אין
זיקה ומותר לבטל מצות יבמין דתנן (ר"ג)
אומר אם מאנה מאנה ואם לא מאנה
תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות
אשה אומר ליה דרבן גמליאל אדרבי מאיר
קרביית לא הכי (ב) קאמרינן ר"מ חייש אפי'
לספיקא ר"ג אפילו לודאי לא חייש דלמא
מאן דלא חייש אפי' לודאי לא חייש ומאן
דחייש אפי' לספיקא חייש א"ל אב"י לרב
יוסף הא דרב יהודה דשמואל היא דתנן
שומרת

דמו ליכא למיחש לבטול יבמין וי"ל דגורין דלמא אחי לייבם
צרישא וריצ"ן פי' משום דבשעת נפילה לא חזו מרוויחו כל זמן
שלא חלך לאחת וקשיא לפירושו דלוחה שנפלה תחילה תשתרי כי
חלך לשניה דהוה לה יבמה שהותרה ונאסרה דתחזור להמירה
הראשון: מ"אנה מ"אנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל.
ופי' בקונטרס תמתין גדולה עד שתגדיל הקטנה ואין הלשון
משמע כן דלא הוה ליה למימר הלזו אלא ותאלא משום אחות
אשה הואיל דתמתין נמי אגדולה קאי אלא נראה דתמתין:
שומרת

סבר אין זיקה לימא נמי מותר לבטל מצות יבמין: רבן גמליאל
אדרי' קמיית. נהי נמי בזיקה סבירא להו כי הדדי צביטול יבמין
פליגי: אפילו לספיקא. כי הו"ה דלעיל אדמייבם חד מיית איך ורבן
גמליאל אפי' היכא דודאי בטלה כגון הכא דתמתין עד שתגדיל לא
חייש: הא דרב יהודה. דלמך לעיל אסור באמה דיש זיקה: דשמואל
היא. משמיה דשמואל רביה שמיע ליה ולא מרב דהוה נמי רביה:
שומרת

הקטנה מלבעול עד שתגדיל אכל בקטנות אסור לבעול אע"ג דסבר אין זיקה דמכוער הדבר כיון דבהאי ביאה לא מיפטרה גדולה:

שומרת